Analize și opinii

Brad Florescu: CU SĂRĂCIA CELE BOGATE, CU SMERENIA CELE ÎNALTE

Acum 6 seconds 1 Vizualizari 6 Timp de citire

*Cu sărăcia cele bogate, cu smerenia cele înalte**[1]***

Marele păcat al literaturii pentru copii din zilele noastre este că-și infantilizează cititorii. Totul e roz, iar atunci când rozul pălește puțin, e doar o chestiune de clipe până când în locul lui explodează un verde fosforescent. Prea multă gândire pozitivă. Prea multă cocoloșeală. Și prea mult, nociv de mult *fantasy*. Astfel de cărți nu clădesc caractere. Sunt cărți de unică folosință, publicate nu pentru a fi citite, ci pentru a fi *consumate*.

Sunt cărți din care copiii rămân cu impresia că pot zbura doar dorindu-și asta sau că pot să-și îndeplinească orice moft dacă fac rost de o baghetă fermecată și recită câteva formule magice. În afară de câte un vrăjitor mai nesuferit sau de un dragon căpos, viața nu pune alte mari probleme.

„E uimitor că Remi și Mattia nu aveau bani, și totuși reușeau să trăiască” mi-a zis băiețelul meu de nici patru ani după ce am terminat să-i citesc capodopera *Singur pe lume* a lui Hector Malot. E o carte din alt veac (secolul XIX), un veac în care copilăria se termina foarte repede, undeva la granița vârstei de 8-9 ani. Copiii de atunci deveneau mână de lucru în gospodăriile lor imediat ce erau în stare să aducă o găleată cu apă de la

fântână pentru a hrăni vitele. Cei mai amărâți erau închiriați meseriașilor ca să învețe o meserie și să-și câștige prin muncă o coajă uscată de pâine.

da mărturie despre viața copiilor de coloniști din Statele Unite de acum un secol și jumătate. O viață grea, plină de primejdii și de muncă, în care singura alinare a celor mici era dragostea părinților, infinită, dar distribuită în porții chibzuite și bine meritate. Fără acești copii și fără truda și înțelepțirea lor timpurie, Statele Unite nu ar fi fost superputerea de azi.

Un adagiu faimos al scriitorului american G. Michael Hopf spune așa: *Vremurile grele nasc oameni puternici. Oamenii puternici nasc vremuri bune. Vremurile bune nasc oameni slabi. Oamenii slabi nasc vremuri grele.* E o observație extrem de corectă asupra ciclicității istoriei, dar ea se aplică doar acolo unde tamburul istoriei se învârte cum trebuie.

Nu este cazul Rusiei. În Rusia, vremurile grele au născut alte vremuri grele pentru că oamenii puternici care puteau să le îmbuneze au murit de tineri, în războaie sau în lagăre. E un alt soi de ciclicitate, una care sufocă de fiecare dată istoria înainte să se împlinească, asemenea vânturilor reci care scutură cireșii înfloriți înainte să lege rod.

Despre astfel de muguri este cartea pe care o ții acum în palme. Chiar dacă eroii pe care-i veți întâlni în paginile ei sunt ficționali, situațiile în care-i pune povestea și, mai ales, reacțiile lor în fața acestor situații, sunt dureros de reale și de credibile. Din multe puncte de vedere, intensitatea morală și sufletească aceste povești amintește de *Viețile Sfinților*. Întâlnim aceeași smerenie fără sfârșit înaintea necazurilor, aceeași dragoste suicidală pentru aproapele nostru (care poate fi la fel de bine un om sau un cățel), aceeași credință neștirbită că Dumnezeu va rândui până la urmă o lume întoarsă cu susul în jos.

În fond, prototipul omului desăvârșit nu este vrăjitorul, ci sfântul. O societate care crede că toate problemele se vor rezolva printr-un soi sau altul de magie este sortită unei grabnice și tragicomice implozii. Un copil a cărui relație cu realitatea e mediată de baghete magice va cunoaște doar două stadii ale vieții: iluzia și deziluzia. Or, o carte ca *Drumul spre casă* are darul să-i amintească tânărului cititor că viața și libertatea nu sunt un dar, ci o datorie a omului care-și dorește cu adevărat să fie viu. Că suferința întărește sufletul, că mila unui singur om poate îndulci întreaga lume și că, asemeni Sfântului Ierarh Nicolae – protector al copiilor – prin sărăcie se câștigă *cele bogate* și prin smerenie *cele înalte*.

Dincolo de conținutul lor moral, textele selectate aici oferă și câteva bijuterii de simțire și meșteșug scriitoricesc. La prima sa călătorie cu trenul, Petika (*Petika la țară)*, născut și crescut în oraș, *„vedea pentru prima dată în viața lui o câmpie; totul i se părea aici uluitor și straniu: faptul că putea să privească atât de departe, că pădurea părea ca o iarbă, că cerul, în această nouă lume, era uimitor de limpede și nemărginit, de parcă priveai de pe un acoperiș.”* Când Serioja, Moș Lodîjkin și pudelul Arto (*Pudelul alb)* fac un popas după o zi fierbinte de drum, își încep *„prânzul lor sărăcăcios fără grabă, tacticos, în tăcere, așa cum mănâncă cei ce trudesc cu adevărat”.*

Micul Siomka (*Drumul spre casă)*, plecat de unul singur din Siberia spre satul natal de la celălalt capăt al Rusiei, se oprește pe malul unui râu și simte că nu mai poate merge: *Mai întâi privi apa aceasta, urmărind*

Să fi fost oare o simplă frică, sau conștiința că este cu totul orfan, sau părerea de rău, sau, poate, gândul la satul natal, dar lui Siomka îi veni să plângă, voia să mănânce și să se încălzească, voia să-i vadă lângă el pe tatăl și pe mama sa, și, mușcându-și degetul, stătea nemișcat lângă râu, țintuindu-și privirea undeva în depărtare, însă nu vedea nimic înaintea lui."

Fiecare popor are un talent înnăscut. Unii știu să lupte, alții știu să negustorească, unele popoare au o înclinație către tehnică, altele către artă. Rușii știu să moară. Și, fiind atât de buni prieteni cu moartea, prețuiesc poate mai bine decât multe alte neamuri comoara vieții.

Autor: Brad Florescu

Sursa: https://contramundum.ro/2024/06/12/cu-saracia-cele-bogate-cu-smerenia-cele-inalte/

[1] Titlul introducerii e preluat din troparul Sf. Nicolae, sfântul ocrotitor al copiilor: „Îndreptător credinței și chip blândeților, învățător înfrânării te-a arătat pe tine turmei tale adevărul lucrurilor. Pentru aceasta ai câștigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate. Părinte Ierarhe Nicolae, roagă-L pe Hristos Dumnezeu să mântuiască sufletele noastre."

Despre autor

editor